

GRUNDLAGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av protokoll nr 15 om ändring av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 december 2014 regeringens proposition om godkännande av protokoll nr 15 om ändring av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

(RP 261/2014 rd) till grundlagsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Arto Kosonen, utrikesministeriet
- professor (tf.), docent Jukka Viljanen.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— professor Matti Pellonpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna protokoll nr 15 om ändring av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), vilket upprättades i Strasbourg år 2013.

Syftet med protokollet är att man ska fortsätta att effektivisera verksamheten vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och sträva efter att förbättra domstolens förutsättningar att behandla klagomål som gäller mänskliga rättigheter på ett effektivt sätt och med respekt för den klagandes rättsskydd.

Genom protokollet införs ett omnämnande av subsidiaritetsprincipen i ingressen till Europakonventionen, enligt vilken de fördragsslutande staterna har det primära ansvaret för att säkerställa de rättigheter och friheter som garanteras genom konventionen och protokollen till den, samt ett omnämnande av utrymme för skönsmåsig bedömning i anslutning till detta, i förhållande till vilken Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna utövar tillsyn i sin rättspraxis.

Genom protokollet slopas den övre åldersgränsen för när mandattiden för domarna vid Eu-

ropeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna ska upphöra. Samtidigt bestäms det att de kandidater som de fördragsslutande parterna ställer upp till valet av domare ska vara under 65 år den dag då kandidatlistan ska lämnas in.

Vidare slopas rätten för någon av parterna i ett mål att motsätta sig att en kammare vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna beslutar att målet ska hänskjutas till domstolen i stor sammansättning.

Enskilda klagomål ska anföras redan inom fyra månader från den dag då det slutgiltiga beslutet meddelades, i stället för inom sex månader, vilket gäller för närvarande.

Genom protokollet utvidgas den möjlighet som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna redan nu har att avvisa enskilda kla-

gomål om den klagande inte har lidit avsevärt men. I fortsättningen förutsätts det inte längre att en nationell domstol vederbörligen ska ha prövat det ärende som är föremål för klagan.

Protokollet har inte trätt i kraft internationellt. Förutsättningen för att protokollet ska träda i kraft är att alla fördragsslutande parter i Europakonventionen har förbundit sig till protokollet.

Propositionen innehåller ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen. Avsikten är att lagen ska träda i kraft samtidigt som protokollet träder i kraft i Finland, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Protokoll nr 15. Sammantaget anser utskottet att det är behövligt och lämpligt att godkänna protokoll nr 15 om ändring av Europakonventionen. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner lagförslaget i regeringens proposition utan ändringar.

Syftet med protokollet är att man ska fortsätta att effektivisera verksamheten vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och sträva efter att förbättra domstolens förutsättningar att behandla klagomål som gäller mänskliga rättigheter på ett effektivt sätt och med respekt för den klagandes rättsskydd.

Genom protokollet införs ett skäl som gäller subsidiaritetsprincipen och de fördragsslutande parternas utrymme för skönsmässig bedömning i slutet av ingressen till konventionen. Enligt det bekräftar de fördragsslutande parterna att de enligt subsidiaritetsprincipen har det primära ansvaret för att säkerställa de rättigheter och

friheter som definieras i konventionen och protokollet till den och att de i denna uppgift har utrymme för skönsmässig bedömning i förhållande till vilken Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna utövar tillsynsbefogenheter. Slutet av ingressen kan ses som ett uttryck för att uttryckligen Europadomstolen också i fortsättningen är den som i sista hand bestämmer skönsrättens omfattning.

Behovet av riksdagens godkännande och behandlingsordningen. Protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och därför krävs riksdagens godkännande av protokollet.

Innehållet i protokollet ligger i linje med grundlagen. Protokollet kan därför godkännas med enkel majoritet av de avgivna rösterna.

Lagförslaget om sättande i kraft av protokollet kan med hänvisning till det som sägs ovan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

*godkänner det i Strasbourg den 24 juni
2013 upprättade protokoll nr 15 om*

*ändring av konventionen om skydd för
de mänskliga rättigheterna och de
grundläggande friheterna och*

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 5 mars 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Anu Urpalainen /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /gröna
Ilkka Kantola /sd
Pia Kauma /saml
Kimmo Kivelä /saf
Anna Kontula /vänst

Elina Lepomäki /saml
Markus Lohi /cent
Elisabeth Naucélér /sv
Tom Packalén /saf
Vesa-Matti Saarakkala /saf
Kimmo Sasi /saml
Tapani Tölli /cent
ers. Mikaela Nylander /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Matti Marttunen.